

Sv. Miklavž, ta dobri prijatelj!

Sveti Miklavž, ta dobri svetnik, ki 6. decembra obišče in obdaruje otroke, a večkrat tudi odrasle, je v teh dneh pogosto na ustih otrok in njihovih staršev, dedkov in babic in tudi ostalih. Sveti Miklavž pomeni priložnost, da se človek nauči lepote obdarovanja. Vendar to ne sme pomeniti, da bi sv. Miklavž postal le priložnost za izživiljanje potrošniške strasti sodobnega človeka. Pri tem mislimo, da bi ta praznik bil priložnost, ko se človek lahko tudi nekoliko zamisli o tem, katere so resnične dobrine in kaj le zunanji izrazi dobrega, v resnici pa popolnoma prazne posode, brez vsakršne vsebine.

Še danes imam v spominih kratko pismo, ki sem ga pisal sv. Miklavžu, ko sem hodil v drugi ali tretji razred osnovne šole. Po običajnem uvodnem spraševanju o tem, če sem bil priden ali ne, in obljubi, da bom skušal v prihodnjem letu bolj ubogati mamo, sem na list napisal veliko željo. To so bila leta, ko sem si želel konja, a ne lesenega, takega, na katerem se lahko človek »cinga«, ne, prav pravega konja, kot mi ga je opisoval nono. Ko sem šel spat, sem v veliki otroški veri bil prepričan, da bo naslednjega dne v kuhinji ob mizi lep, rjav konj s svetlim repom in lepimi, velikimi očmi. Toda ko sem naslednjega dne prišel v kuhinjo, so vsi: sestre, tata in mama imeli na mizi svoje darove, zame pa so bili na mizi le radirka, dva zvezka, dve mandarini, nekaj orehov in ovojček suhih fig. »Kje pa je konj?« sem vprašal. »Morda je v štali« mi je rekla mama, in že sem letel pogledat. A v štali konja seveda ni bilo. Ob zidu pa je slonelo kolo, na katerem je bilo napisano, da ga je prinesel sv. Miklavž namesto konja. Razočaranje je bilo prvi trenutek veliko. Vendar utemeljitev, da konja ni mogel prinesiti, ker je bil pretežak, se mi je zdela kar sprejemljiva. Kljub temu sem se rad vozil s kolesom; to pa ni moglo imeti enake vrednosti kot konj in zato sem še vedno rad zajahal svojo palico in si z domišljijo pomagal, da je to najljepši konj vseh časov.

V šoli je človek kmalu izvedel, »kdo je sv. Miklavž«. A to ni bil poseben pretes, toliko, da se tega sploh ne spominjam več. Še vedno pa mi je ostal odnos do tega praznika, tako da bi se mi dan zdel prazen, če ne bi tudi ta petek, ko bom stopil v kuhinjo, odkril na mizi vsaj nekaj orehov in

nadaljevanje na 2. strani ■

V Trstu ne bo že napovedanega manjšinskega kongresa

Napovedanega manjšinskega kongresa, ki bi mogel biti prihodnje leto v Trstu, ne bo. Manjšinski kongres, na katerem bodo razpravljali o temi »Narodne manjšine in sredstva množičnega obveščanja v Evropi« in ki bo potekal pod pokroviteljstvom Evropske gospodarske skupnosti, bo spomlad prihodnjega leta v sardinski prestolnici Cagliariu. Tako je iz Rima sporočil predsednik Vsedržavnega federativnega odbora za jezikovne manjšine v Italiji Piero Ardizzone, ki je bil svojčas dal pobudo za takšen kongres. V sporočilu je med drugim rečeno, da je izbira Trsta padla v aprilu letos, ko je na Nizozemskem zasedal evropski urad za manj zaščitene jezike. Tedaj se je ustanovil poseben pripravljalni odbor, ki so ga sestavljali predstavniki že omenjenega evropskega urada, predstavniki radijske in televizijske družbe RAI, predstavniki tiskovnega urada pri predsedstvu vlade, zastopniki sindikalne organizacije časnikarjev in predstavniki Slovenskega raziskovalnega instituta. Ta odbor se je letos trikrat sestal v Trstu, zadnje seje pa se je udeležil tudi predsednik Furlanskega filološkega društva, evropski demokristjanski poslanec Alfeo Mizzau. Ta je odločno nasprotoval sklepu, naj se manjšinski kongres skliče v Trstu, in je prvotno zahteval skli-

canje dveh simpozijev, od katerih bi eden potekal v Vidmu, eden pa v Trstu. Podrejeno je poslanec Mizzau predlagal, naj bi sklicali en sam manjšinski kongres, ki naj bi delno potekal v Trstu, delno v Vidmu. Poslanec Mizzau je posredoval tudi v okviru Evropskega parlamenta, zaradi česar je pristojni evropski urad sklenil, naj se manjšinski kongres ne priredi v Trstu, temveč v Cagliariu. Proti temu sta že protestirala komunistični evropski poslanec Rossetti in liberalci Zanier.

—o—

CRAXI IN INDUSTRIJSKA ZVEZA

V Turinu so zaključili zasedanje Industrijske zveze. Govoril je tudi ministrski predsednik Craxi.

Dejal je, da je potreben velik sporazum za mobilizacijo podjetij za razvoj vseh gospodarskih virov. Nadaljevati je treba modernizacijo javnega sektorja za gradnjo infrastrukture. Človekove sile je treba valorizirati tako z reformo šolstva kot z okrepitevijo znanstvenih raziskav. Končno je treba razvijati mednarodno sodelovanje.

Craxi je zavrnil kritike predsednika FIAT-a Agnellija proti vladni zunanji politiki. Po trditvi ministrskega predsednika je italijanska zunanja politika uravnovešena

Gorbačov bo obiskal Italijo

Sovjetski vodja Gorbačov je preko sovjetskega veleposlanika v Rimu sporočil, da je pripravljen sprejeti vabilo za obisk v Italiji. To vabilo je izročil letošnjega maja sam ministrski predsednik Craxi, ko je bil v Moskvi.

Zadnja najvišja osebnost Sovjetske zveze, ki je obiskala Rim, je bil predsednik republike Podgorni. V Italijo je dopotoval januarja 1967. Obisk je čez osem let vrnil predsednik Italije Leone. Kot kaže, bo Gorbačov dopotoval v Italijo marca prihodnjega leta po kongresu sovjetske komunistične stranke. To utegne biti prvi njegov uradni obisk v kaki zahodni državi po pogovorih, katere je imel pred kratkim v Zenevi z ameriškim predsednikom Reaganom.

V italijanskih političnih krogih spominjajo na izjavo, katero je dal Gorbačov, češ da ne gleda na svet samo skozi odnose med Združenimi državami in Sovjetsko zvezo ter upošteva vlogo tudi drugih držav v mednarodnih odnosih.

Po obisku v Franciji je tako Gorbačov izbral Italijo.

Gorbačov je že bil v Rimu junija lani, a takrat je bil samo član tajništva in politbiroja sovjetske komunistične stranke. Videl je sovjetsko odposlanstvo na pogrebu tajnika italijanske komunistične stranke Berlinguerja. Letos je Gorbačov sprejel v Moskvi najprej marca predsednika Pertinija ob pogrebu svojega predhodnika Černenka. Nedavno pa je Gorbačov imel pogovore v Moskvi s Craxijem in Andreottijem.

Glede sovjetskih obiskov v Italiji je treba zlasti še omeniti bivšega zunanjega ministra Gromika, ki je zdaj predsednik Sovjetske zveze. Gromiko je bil v Rimu februarja 1985 po šestih letih odsotnosti. Italija je bila takrat prva zahodna država, ki je sprejela namestitev ameriških raket kot protiutež proti sovjetskim atomskim raketam v Evropi SS-20. Gromiko je imel pogovore s Pertinijem ter s Craxijem in z Andreottijem, a v Vatikanu ga je sprejel papež Janez Pavel II.

Pred letom 1979 je bil Gromiko v Italiji še v letih 1966, 1970, 1974 in 1975.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 8. decembra, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.30 Slovenske popevke; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: »Lov za ukradenimi milijoni« (Smiljan Rozman - Lučka Susič); 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Kmetijski tednik; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvon; 14.40 Prva repriža: »Večni sopotniki«; 15.25 Šport in glasba ter prenosi z naših prireditev; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 9. decembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica - Narodnozabavna glasba; 8.00 Kratka poročila; 8.10 40 let slovenskih radijskih oddaj v Trstu; 8.40 Slovenska popevka - Lahka glasba; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Vincenzo Bellini: Mesečina; 11.40 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Moški zbor »Antonio Illersberg« iz Trsta; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Iz šolskega sveta; 15.00 Otroški kotichek: »V deželi pravljic«; 16.00 Iz zakladnice pripovedništva; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Hubert Bergant (orgle) in Anton Grčar (trobenta); 18.00 Kmetijski tednik; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 10. decembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica - Narodnozabavna glasba; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Nediški zvon; 8.40 Slovenska popevka - Lahka glasba; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Vincenzo Bellini: Mesečina; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Mladi mladim; 16.00 Med Brdi in Jadranom; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Hubert Bergant (orgle) in Anton Grčar (trobenta); 18.00 Bruno Longhini: »Najdaljši dan«, radijska drama; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SREDA, 11. decembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica - Narodnozabavna glasba; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Primorska diaspore v svetu; 8.40 Slovenska popevka; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Cecilijska kronika; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Gospodarska problematika; 15.00 Igraj se z nami tudi ti!; 16.00 Od Milj do Devina; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 40 let slovenskih radijskih oddaj v Trstu; Proslava na sedežu RAI v Trstu; 18.00 Poezija slovenskega zapada; 19.00 Radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 12. decembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica - Narodnozabavna glasba; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Od Milj do Devina; 8.40 Slovenska popevka; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert RAI iz Milana; 11.40 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Slovenska popevka; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Ne prezirimo!; 16.00 Na goriškem valu; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Madžarski ženski zbor »Vikár Béla« iz Kaposvára; 18.00 40 let slovenskih radijskih oddaj v Trstu; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PETEK, 13. decembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica - Narodnozabavna glasba; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Na goriškem valu; 8.40 Slovenska popevka; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Mešani zbor »Consortium musicum« iz Ljubljane; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo!; 15.00 Iz filmskega sveta; 16.00 Iz zakladnice pripovedništva; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 14. decembra, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica za dobro jutro - Narodnozabavna glasba; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Slovenska popevka; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 2. koncert komornega zbora RTV Ljubljana ob 40-letnici ustanovitve; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Anketa o mladinski brezposelnosti; 15.00 Otroški kotichek: »Skrito-odkrito«; 16.00 Diskografija Slovencev v Italiji; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Harfistka Jasna Corrado Merlak; 18.00 Dramska vetrovnica: »Večni sopotniki«; 19.00 Radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart, Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Bolgarija ne priznava manjšin

Od 4. do 14. decembra bo v Bolgariji ljudsko štetje. Njegovi predpisi pa ne predvidevajo možnosti, da se državljani izjavijo o lastni narodnosti, se pravi, da bolgarski državljani ne bodo mogli izjaviti, da pripadajo na primer makedonski ali turški narodnostni skupini, kajti bolgarske oblasti sploh ne priznavajo obstoja ne turške ne makedonske narodne manjšine. Bolgarski tisk je še pred kratkim pisal, da so v Bolgariji že dosegli »patriotsko in socialistično enotnost vseh državljanov in da se je formiral skupni bolgarski narod«.

Proti novim predpisom o ljudskem štetju, ki ne predvidevajo možnosti, da se kdo na Bolgarskem izreče za makedonsko ali turško jezikovno skupino, je ostro protestiral turški tisk. Še prejšnji mesec je vlada v Ankari na zasedanju UNESCA obsodila grobo asimilacijsko politiko, ki jo vodijo bolgarske oblasti proti turški narodni skupnosti, ki bi morala šteti približno milijon pripadnikov. V Beogradu pravijo, da šteje makedonska narodna skupnost kakih 200 tisoč pripadnikov, vendar tako Bolgari na eni kot Grki na drugi strani sploh ne priznavajo obstoja makedonskega naroda.

Kar zadeva turško narodno skupnost, je treba ugotoviti, da je bilo še leta 1950 v Bolgariji 1.119 turških šol, 100 tisoč 367 dijakov in tri tisoč 31 turških učiteljev ter

profesorjev. Danes ni v Bolgariji ne turških dijakov ne šol ne učiteljev kot ne izhaja noben list ali revija v turškem jeziku. Oblasti v Ankari so v zadnjem času protestirale proti nasilnemu spreminjanju turških priimkov in imen.

V Jugoslaviji pravijo, da živi v Bolgariji najmanj 200 tisoč Makedoncev. Ljudsko štetje leta 1946 je ugotovilo 250 tisoč Makedoncev, ljudsko štetje leta 1965 pa je zabeležilo le sedem tisoč 800 pripadnikov makedonske skupnosti. Očitno je, da nameravajo bolgarske oblasti s skorajšnjim ljudskim štetjem kratkoma zbrisati s tega sveta obstoj narodnih manjšin v lastni državi.

—o—

UMRLA JE

dr. FRANJA BOJC - BIDOVEC

Na ljubljanskih Žalah so v ponedeljek, 2. t. m., pokopali znano partizansko zdravnico dr. Franjo Bojc - Bidovec. Umrla je 26. novembra, ko ji je bilo natančno 72 let. Pokojnica je med zadnjo vojno imela predvsem zaslugo, da se je pri Cerknem ustanovila partizanska bolnišnica, danes daleč naokrog znana kot bolnica Franja, po imenu njene ustanoviteljice. Okupatorska vojska ni te bolnišnice nikdar odkrila. V njej se je zdravilo mnogo borcev za svobodo na Primorskem. Po vojni je pokojnica delovala več let v Beogradu, v Ljubljano pa se je vrnila leta 1973 in delala predvsem v ljubljanski Vojaški bolnišnici. Na njeni zadnji poti se je od zaslužne zdravnice poslovila dr. Pavla Lah.

ODKUPNINA ZA SVOBODO

Zahodna Nemčija je letos izplačala odkupnine za osvoboditev 2.180 političnih jetnikov v Vzhodni Nemčiji. Tako so te dni sporočili v Bonnu in v bistvu potrdili podatke, ki jih je bila objavila skupina »trinajesti avgust«, to je skupina, ki se poime po dnevu, ko je bil pred 24 leti sezidan berlinski zid. Po posredovanju zahodnonemške zvezne vlade je 2.341 političnih jetnikov letos dobilo dovoljenje za izselitev iz Vzhodne Nemčije. Glasnik ministrstva za odnose med obema državama je pojasnil, da Bonn ne izplačuje odkupnin v gotovini, temveč da pošilja v Vzhodno Nemčijo razne izdelke in predvsem bencin.

M. T.

Sv. Miklavž...

■ nadaljevanje s 1. strani

pomaranč ter ovojčka fig. Tudi sam bom moral pomisliti na kako malenkost, ki jo bom pomagal nositi sv. Miklavžu, saj svetniki potrebujejo pomoči ljudi. Prošnja k vsakemu svetniku za vsakršno potrebo se bo namreč toliko prej uresničila, če jo bo znal kateri izmed naših bližnjih razbrati in bo tudi pripravljen pomagati. Prošnja k sv. Miklavžu je zato lahko tudi prošnja, da bi ljudje bili vedno pripravljeni darovati svoj čas in srce za potrebe bližnjega.

To vedo tudi starši, ki sicer svoje otroke res obdarujejo z igračami ali obleko, obutvijo ipd., a jim obenem privzgapajo srčno dobroto. Saj pravi darovi sv. Miklavža, tisti darovi, ki jih res »poštarji« prinesejo na naslov: spošt. sv. Miklavž, pošta Nebesa, so darovi človeške dobrote.

Velik uspeh slovenskih smučarjev

Na prvem slalomu za svetovni pokal v novi tekmovalni sezoni — tekmovalje je bilo 30.11. — so slovenski smučarji dosegli velik uspeh. Mladi Rok Petrovič (ima 19 let) je zasedel prvo mesto, Bojan Križaj pa je bil drugi. Tekmovanja so bila v Sestrieresu in zanje je zlasti v Italiji vladalo veliko zanimanje. Tretji slovenski smučar Grega Benedik se je uvrstil na 12. mesto.

Trener Tone Vogrinc je po tekmi dejal: »Takšnega zmagovalstva še nisem doživel, je pa zaslužno. Našo kvaliteto smo dokazovali na treningih, na svetovni seriji. Nedvomno je izrednega pomena, da smo že na začetku sezone dokazali tako formo, dokazali, da smo še bolj pripravljeni kot la-

ni. Vprašanje pa je, kako naprej, kako obdržati tako formo. Fantje obljubljajo še bolj zagrizeno delo, mi pa tudi ne bomo ničesar prepuščali naključju.«

V soboto je bil Italijan Edalini tretji, četrti pa Šved Nilsson. Po tekmovalju v Sestrieresu se je slovenska alpska reprezentanca razdelila. Križaj in Petrovič sta se vrnila v Slovenijo, kjer trenirata za tekme v veleslalomu, ki bo 15. decembra v La Villi. Kuralt, Robič in Žan so odpotovali v Francijo, kjer je med tednom na spredu smučarska turneja, Benedik, Čizman in Bergant pa so odpotovali na Južno Tirolsko, kjer bo v Obereggnu tekmovalje za evropski pokal. Trojici se je pridružil Strel.

»Niso bili pripravljeni na izgubo privilegijev«

Južnotirolska ljudska stranka je imela v soboto, 30. 11., v Meranu jubilejni kongres, saj je obhajala 40-letnico delovanja. Strankin predsednik Silvius Magnago je v daljšem poročilu med drugim izrazil upanje, da bo ministrski predsednik Craxi skupno s predstavniki Južnotirolske ljudske stranke čimprej poskrbel za rešitev še odprtih manjšinskih vprašanj. Kriza rimske vlade je mimo in zato ni razlogov za odlašanje. Vsakršno nadaljnje odlašanje utegne samo poslabšati politično ozračje na Južnem Tirolskem, v škodo vsega prebivalstva. »Mi želimo ministrskemu predsedniku in njegovi vladi veliko uspehov, je naglasil dr. Magnago, a bi ga želeli ob tej priložnosti opozoriti, da mu je med zadnjo vladno krizo izrekla zaupanje tudi naša stranka, pri čemer mu je dala priznanje, ki pa si ga mora še zaslužiti.«

Govornik je še dejal, da veje v Rimu veter, ki je proti avtonomiji, kar velja zlasti za posamezna ministrstva, ki zavlačujejo z izdajo izvršilnih norm v zvezi z južnotirolskim paketom. Protiautonostično ozračje je tudi razvidno iz dejstva, da se zavračajo zakoni, ki jih sprejema bocijski

pokrajinski svet, in da parlament mnogokrat sprejema zakone, ki ne upoštevajo pristojnosti bocijske pokrajine ali pa urejajo vprašanja, za katere je po ustavi pristojna bocijska pokrajina.

Na kongresu v Meranu so predvsem proslavili 40-letnico Južnotirolske ljudske stranke, medtem ko bo 12. aprila politični kongres te organizacije, ki jo podpira ogromna večina južnotirolskega ljudstva. Jubilejni kongres so pozdravili predstavniki številnih strank iz Avstrije, Nemčije in Italije. Svoj pozdrav je med drugimi posredovala Slovenska skupnost. Predsednik Magnago je v svojih izjavah obširno obravnaval zlasti velik uspeh misovske stranke 12. maja v Južnem Tirolu. V tej zvezi pa je odločno zavrnil mnenje, češ da je šlo za protestne glasove. »Italijansko prebivalstvo v bocijski pokrajini prav gotovo preživlja krizo in se nahaja v težavah, je dejal Magnago, vendar je treba to pripisati dejstvu, da to ljudstvo ni bilo pripravljeno na izgubo privilegijev iz preteklosti, veliko odgovornost pa ima tudi italijanski tisk. Glasovi za misovsko stranko in 20.000 podpisov za misovsko petico, na osnovi ka-

tere bi morali odpraviti nekatere stebre avtonomističnega režima, dokazujejo, da ima novofašistični uspeh svoj izvor v nacionalizmu in v nestrpnosti do sosednjega nemškogovorečega prebivalstva.«

Za Slovensko skupnost je spregovoril deželni tajnik prof. Andrej Bratuž, ki je med drugim opozoril na zelo tesno sodelovanje med Slovenci in Južnimi Tirolci po prvi svetovni vojni, saj so oboji na državnoborskih volitvah leta 1924 nastopili na skupni listi in izvolili kljub terorju nekaj zastopnikov v rimski parlament. Prof. Bratuž je izrazil prepričanje, da bodo južnotirolski parlamentarci podprli zahtevo slovenske narodne manjšine v Italiji po zaščitnem zakonu.

—o—

SMRT ZNANEGA SOVJETSKEGA REŽISERJA

V starosti 79 let je pred dnevi v Moskvi umrl znani sovjetski filmski režiser Sergej Gerasimov. Med njegovimi najbolj znanimi filmi je treba vsekakor omeniti »Tihi Don« po istoimenskem romanu Mihaila Solohova. Pokojnik je bil tudi filmski igralec in je med drugim podal lik Leva Tolstoj v biografskem filmu, ki ga je sam režiral in ki ga v zadnjem času predvajajo v Sovjetski zvezi. Zelo znan je tudi njegov film Peter Veliki. Pokojnik je imel visoka odlikovanja in je bil poslanec v vrhovnem sovjetu.

IDEOLOGIJA NAD SLOVENCMI

Ze kakih sto let je slovenski človek izpostavljen sistematičnemu dresiranju lastnega mišljenja. Priča smo sistematičnemu vcepljanju manjvrednostnih občutkov, s tem da se mu prikazuje na popačen način njegova kultura, zgodovina, pomen slovenskega jezika, omalovaževanje njegove pridnosti in delavnosti. Rekli bi kar naravnost, da smo priča pravi zaroti proti vsemu, kar bi slovenskim ljudem dalo občutek pripadnosti normalnemu narodu sredi Evrope.

Kako je do tega prišlo?

Sredi prejšnjega stoletja je v večini evropskih dežel prevladala v političnem in javnem življenju meščanska demokracija, ki je nasledila hiražoči fevdalizem. Ta je razglasila visoka načela, ki so se pojavila že za časa francoske revolucije: enakost, svoboda, bratstvo. Toda že v teh načelih oz. v možnostih njih izvajanja se je nahajala prevara. Enakosti ali bratstva ni bilo mogoče uresničiti ne takrat ne kasneje, kvečjemu določeno mero svobode. Preprosto zato, ker so ti pojmi povsem abstraktni. Dejanske »svobode« pa je bil še največ deležen prav meščanski sloj, ki mu je bila odprta pot izkoriščanja delovnih množic preko vsakih mej.

Ob razmerah, v katerih je živel delavstvo od srede preteklega stoletja pa vse do prve svetovne vojne, ob naglem zadolževanju in propadanju kmečkih posestev je bil še stari fevdalizem nekaj nedolžnega. Fevdalna družba je bila namreč vsaj verna in je priznavala slabo in greh. Novi meščanski kapitalistični sloj pa si je izdelal povsem nove življenjske nazore, liberalizem to je ideologijo, ki je oznanjala svobodnost vsega, na vseh področjih tkm. »laissez faire«. Vera je postala zasebna stvar. Šlo je torej za svobodo močnejših, za nekakšen zakon pragozda. Kdor je močnejši, je povsem svoboden v preganjanju šibkejših.

Slovenci smo takšno »svobodo« kmalu še predočno občutili. Odprla je vrata na široko pritisku

nemškonacionalnega kapitala, potujočevalnih organizacij, pa tudi iredentističnim in panslovan-skim krogom. Vsak od svoje strani so se hoteli polastiti življenjskega prostora Slovencev. Zato so posegli s svojo propagando v slovenski prostor, češ da hočejo Slovence odrešiti iz njihove kmečke zaostalosti in majhnosti. Tudi Slovenci naj bi postali »velik« narod, zato naj se vključimo v njihovo sredo, se ponemčimo, poitalijančimo ali poslovanimo. Vsi ti krogi so nas hoteli odreševati tako, da bi nas vsrkali vase.

V ta namen so izdelali posebne ideologije, ki so prepoile časopisje in knjige, kakor tudi univerze in akademske ustanove, ter z »znanstvenimi« argumenti dokazovale slovensko majhnost in nepomembnost, če ne kar naravnost grdoto slovenstva. Temu naj bi se odpovedal vsakdo, ki da nekaj nase in noče postati kaj uglednega.

Ljudje na vplivnih položajih so se morali porediti novi ideologiji, za katero je stal režim, če so hoteli uspeti v poklicnem življenju in napraviti osebno kariero. Ali pa vsaj potajiti se ter ne nasprotovati ideologiji, za katero so stali interesi vladajočih režimov. Na univerzah se pojavijo imena zgodovinarjev, jezikoslovcev in drugih strokovnjakov, katerih dela so polna nacionalističnega duha. Tako na Dunaju, v Gradcu ali Berlinu, pa tudi Pragi. Imena kot Puntschart, Levec, Peisker, Gumpowicz itd. Celo slovenski znanstvenik Miklošič na Dunaju išče slovanske prvine v albanščini, grščini, madžarščini, romunščini, toda ne v nemščini! Očitno bi bilo konec njegove univerzitetne kariere. Ne moremo si namreč predstavljati, da Miklošič »ni vedel« za slovanske besede v nemščini.

Po prvi svetovni vojni je na ljubljanski univerzi dobil stolicu za zgodovino nemčurski slovenski zgodovinar Lj. Hauptmann, ki je storil vse, da bi nemško nacionalne potvorbe slovenske zgodovine tudi znanstveno utemeljil in žel zato vso podporo unitarističnega režima. Celo ka-

rantske koseze je razglasil za Hrvate in izdelal teorijo o zgodovinski sužnosti Slovencev. Teorija, ki naj bi dokončno strla slovensko narodno zavest in psihološko pripravila slovensko javnost na čim hitrejši prehod v jugoslovanstvo.

Ze kakih sto let se številni pisci naravnost kosajo med sabo, kdo bo spravil na svetlo kar največ poniževalnih stvari o Slovencih. Pod krinko znanstvenosti so natisnili morje tvarine, v kateri se ponavlja vedno ista pesem — sramotno poreklo in majhnost Slovencev. Sklep pa se ponuja kar sam od sebe in ga niti ni treba nava-jati; slovenski človek naj postane ali Nemec ali Italijan ali Jugoslovan.

Široka javnost se ni zavedala, da je mogoče z akademstvom tudi goljufati. V opombah k spisom je treba samo navesti vire, iz katerih je nekdo vsebino povzel, pa je njegovo pisanje krito in znanstveno utemeljeno. Komaj po drugi vojni so teoretiki izdelali ustreznejše merilo: preveriti je treba tudi ideologije v znanstvenem pisanju. Če npr. ne gre za zakriti namen usmerjanja pozornosti in zavesti v določeno politično mišljenje, vzbujati v ljudeh napačno zavest, kar je spretno zakrinkano z »znanstvenostjo«. Šele potem, ko je tudi ta možnost preverjena, je pisanje zares tudi znanstveno in s tem nevtravno.

Obravnavanje slovenske tematike pa kar zaudarja po ideologiji. Prav ničesar pozitivnega ni smelo ostati na slovenskem narodu. In vse to je potem pod pretvezo znanstvenosti, torej resničnosti, zašlo v književna dela, odtod v šolske knjige in v mišljenje široke slovenske javnosti. Slovenstvo je ubogo, grdo, ponižano in razžaljeno. Treba ga je odrešiti. Takšnega poslanstva pa si pisatelji in pesniki, idealisti, seveda ne dajo vze-ti. Tudi če čut in pamet govorita vse kaj drugega, oni hočejo svoj narod odrešiti tisočletnega suženjstva in ga popeljati v novo prihodnost. In tako se odvrtna štrana poniževanja in zaničevanja slovenstva nenehno ponavlja, pa tudi nenehno odrešuje. In ni nikoli odrešena. Ravno narobe, psihološka teža umetnega posužnjevanja

nadaljevanje na 7. strani ■

Pevska revija v Trstu v znamenju jubileja Ubalda Vrabca

V tržaškem Kulturnem domu je bila v nedeljo, 1. decembra, že tradicionalna revija pevskih zborov, ki jo prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov. Revija je bila priložnost, da je na odru Kulturnega doma nastopilo petnajst pevskih zborov, ki delujejo na Tržaškem. Potekala je ob visokem življenjskem jubileju skladatelja Ubalda Vrabca in je bila posvečena umetniku, ki je bistveno oblikoval pevsko kulturo na Tržaškem in v vsem slovenskem prostoru. Z nastopi pevskih zborov, ki jih je vodil, in s svojimi skladbami, ki jih še vedno ustvarja, je na notnem črtovju izrazil to, kar čuti njegova duša o slovenskem ljudstvu, o življenju in vtisih, ki jih vsakdo od nas doživi, a le pesem spet poživi, da spomin in z njim vtis spet oživita.

Teden dni po goriški Cecilijanki smo torej v Trstu bili priča podobni pobudi, ki nastopajočim zborom gotovo pomeni važen mejnik v vsakodnevni delovanju. Prav zaradi tega bi verjetno organizatorji lahko pomislili na novo obliko prirejanja revij, ki bi sicer ohranila značaj enkratnega srečanja med pevci in pevovodji različnih zborov na leto, a bi se obenem odvijala v dveh

večerih, kajti po mnenju številnih poslušalcev je bil zadnji koncert predolg, četudi zanimiv in na še kar dostojni ravni. Opaziti je bilo namreč, da skušajo vsi zbori rasti in napredovati. To pa je mogoče doseči le postopno. Zato mislimo, da bo, ob sedanjem pozitivnem trenutku, pevška kultura z vztrajnim delom pri nas vendarle začela napredovati. Seveda bodo morali pri tem naši pevovodje in tudi kulturni delavci zastaviti veliko energij. Pri skoraj vseh zborih je bilo opaziti številne mlade pevce. Tem bi morala veljati posebna skrb. Že prvi nastopajoči zbor, Tržaški mešani zbor, ki ga sestavljajo pretežno mladi člani, je bil dokaz, da bi z mladimi pevci bilo nujno potrebno veliko vaditi tehniko dihanja. To pa velja za vse mlade pevce. Brez te osnove je vsakršni napredek le brezpredmetna sanja, ki se ne more uresničiti. Pohvaliti moramo tiste pevovodje, ki jim je uspelo z vztrajnim delom odpraviti ali vsaj bistveno popraviti stare napake zborov, ki jih sestavljajo starejši pevci in pevke. Se vedno pa se najdejo prevodje, ki glede na sposobnosti zbora izbirajo pretežke pesmi. Ko pa že pišemo o pesmih, naj povemo, da smo na nedeljski reviji lahko slišali glasbeno novost. Pesem, ki jo je zapel ženski pevski zbor Repentabor, ki ga vodi Tone Bedenčič. Zbor je kot svojo tretjo pesem zapel pesem »Repentabor«. Besedilo je napisala članica zbora, uglasbil pa ga je Zorko Harej.

Na reviji so po vrsti nastopili sledeči zbori: Tržaški mešani zbor, vodi Tomaž Simčič, ženski cerkveni zbor »Boljunc«, vodi ga s. Karmen Koren, Mešani cerkveni zbor iz Skednja, vodi Dušan Jakomin, ženski zbor »Repentabor« pod vodstvom Toneta Bedenčiča, mešani zbor »Mačkoli«, ki ga vodi Cveto Marc; pod vodstvom Hermana Antoniča je nastopil Dekliški zbor »Devine«, sledil je nastop mešanega zbora »Milan Pertot«, vodi ga Sandra Pertot, prvi del pa je zaključil

moški pevski zbor Novega sv. Antona pod vodstvom Edija Raceta.

Drugi del koncerta se je začel z nastopom »Tržaškega okteta«, ki mu je umetniški vodja Janko Ban, sledil je nastop mešanega zbora iz Rojana, vodi ga Hubert Mamolo, in nastop dekliškega zbora »Slovenski šopek« iz Mačkolj, ki ga vodi Ljuba Smotlak. Pod vodstvom Iva Kralja je svoj spored zapel zbor »Fantje izpod Grmade«. Njegovemu nastopu je sledilo petje kriškega cerkvenega pevskega zbora, ki ga vodi Albin Verginella. Na reviji je nastopil tudi zbor »Skala« iz Gropade, ki ga vodi Anastazija Purič, zaključil pa jo je cerkveni pevski zbor »Sveti Jernej« z Opčin, ki je nastopil pod vodstvom Franca Pohajca.

Revija je bila, kot smo rekli na začetku, posvečena Ubaldu Vrabcu. Med odmorom je slavljenec v čast spregovoril predsednik ZCPZ prof. Harej. Povabil pa je tudi slavljenca, naj stopi na oder po priznanje. Ob tem je Ubald Vrabec na šaljiv način, kot le on zna, povedal nekaj priložnostnih življenjskih resnic, v splošno odobravanje in zabavo vseh prisotnih.

Prav slavljenec je tudi končal letošnjo revijo. Na koncu je namreč vodil petje združenih zborov, ko so zapeli njegovo priredbo Prešernove »Zdravljice«.

Naj ta pesem velja tudi za naše voščilo skladatelju in našemu dolgoletnemu sodelavcu ob visokem jubileju, ki ga letos praznuje. Želimo mu, da ne bi ustvaril samo še veliko glasbenih del, ampak tudi, da bi še dolgo tako živo spremljal našo stvarnost.

—o—

SPREJEM ZA DAN REPUBLIKE

V prostorih jugoslovanskega generalnega konzulata v Trstu je bil 29. novembra svečan sprejem, ki ga je ob jugoslovanskem državnem prazniku priredil generalni konzul Drago Mirošič s soprogo. Sprejema so se udeležili predstavniki oblasti iz vse dežele Furlanije-Juljske krajine. Prisotno je bilo tudi lepo število predstavnikov slovenskega zamejskega političnega, kulturnega in gospodarskega življenja.

40 let SSG v Trstu

V Kulturnem domu v Trstu je bila v nedeljo, 1. t. m., svečanost za 40-letnico obnove slovenskega gledališča v Trstu. To je bil spomin na tisto nepozabno uprizoritev »Jernejeve pravice« v gledališču »Fenice« v letu 1945, ko se je po nasilnem molku četrto stoletja znova oglasila slovenska beseda tudi na odrskih deskah. Hkrati pa je bil ob spominu na novi začetek podan obračun štiridesetih let umetniškega poslanstva sedanjega Slovenskega stalnega gledališča; ta obračun ni bil formalen — imel je pečat doživlja, kot se spodobi za lepe jubileje.

Zbrali so se naši umetniki in ob njih predstavniki tistega najzvestejšega dela publike, ki stalno spremlja delo slovenske gledališke hiše na naših tleh, od sezone do sezone, skozi uspehe in težave. Za kulturni užitek so poskrbeli Štefica Drolčeva, Milena Zupančičeva, Ivo Barišič in Bojan Umek, ki so podali nekaj odlomkov iz slovenske literarne zakladnice. Grafični listi, ki jih je bil izdelal Marjan Kravos, so bili v priznanje in zahvalo podeljeni našim zaslužnim umetnikom. Govor na tej jubilejni prireditvi je imel Bogo Samsa, predsednik upravnega sveta Slovenskega stalnega gledališča v Trstu.

IZJAVA UČITELJEV V DOLINI

Učitelji didaktičnega področja Dolina so k novim učnim načrtom za osnovne šole v Italiji odobrili naslednjo izjavo: »Učni načrti nikjer ne omenjajo specifične stvarnosti slovenskih šol. Ni specifičnega učnega načrta za šole s slovenskim učnim jezikom. Novi učni načrti so objavljeni le v italijanskem jeziku«.

Učitelji dodajajo, da bodo zaključili sedanjí tečaj, a pismenega poročila ne bodo izročili pristojnim organom, dokler ne dobijo ustreznega slovenskega prevoda. Končno zahtevajo sestavo specifičnega učnega načrta za šole s slovenskim učnim jezikom v najkrajšem času.

KPI o gospodarstvu na Tržaškem

Komunistična stranka v Trstu je imela 30. 11. v Časnikarskem krožku srečanje z javnostjo o gospodarski politiki na temo: Gospodarstvo Trsta in Julijske krajine med krizo in novim razvojem. Začetno poročilo je podal pokrajinski tajnik Ugo Poli, za njim je govoril komunistični deželni svetovalec Boris Iskra in nato je sledila diskusija. Zaključke srečanja je povzel komunistični poslanec Antonino Cuffaro.

Poli je v prvem delu svojega posega obravnaval gospodarsko krizo, ki je razvidna tako v proizvodnji kot v zaposlitvi. Spomnil je na načrt za zaprtje petrolejske čistilnice Aquila - Total, na nezanimanje državne družbe Finmare za Jadransko področje ter na težave v podjetjih Tržaški arzenal - Sveti Marko, Isotta Fraschini (Bivši VM), Veliki motorji in Terni ter še v raznih drugih manjših obratih.

Za razvoj Trsta je priporočal čimprejšnjo odobritev paketa za Trst in Gorico, o vrednotenju mednarodne vloge Furlanije-Juljske krajine kot mejne dežele, razmah tržakega pristanišča ter ustanovitev Središča za znanstvene raziskave in biologijo. V političnem delu posega je polemiziral s Krščansko demokracijo ter z Listo za Trst.

Boris Iskra je obravnaval predvsem delovanje tako imenovanega Sklada za Trst. Ta razpolaga letno s 30 milijardami lir za gospodarske in socialne namene v Trstu.

V diskusiji je bilo govora o že omenjenih vprašanjih ter zlasti še o malih podjetjih in prostih carinskih conah.

Cuffaro je podal zlasti nekaj novic o parlamentarni razpravi glede paketa s finančnimi posegi in olajšavami za Trst in Gorico. Poslanska zbornica bi morala paket odobriti v sredo, 4. decembra. S tem bo Julijska krajina dobila na razpolago 700 milijard lir za desetletje 1985-1995. Cuffaro je povedal, da so bile v paket vnešene razne gospodarske izboljšave.

Spomnil je tudi na zakonske predloge KPI v korist obmejnega področja. Glede prostih carinskih con ni vztrajal ravno na mejnem področju ter je poudaril, da so komunisti predlagali tudi razširitev prostih luk v Trstu. Obširno je komunistični poslanec govoril o središču za znanstvene raziskave pri Padričah.

Končno je predlagal, naj bi družbene sile v Trstu odobrile enoten dokument za Trst. Pravtako naj bi enotno resolucijo za Trst odobrila poslanska zbornica.

NABREŽINA: STIKI S POBRATENIMA OBČINAMA

V sklopu stikov s pobratenima občinama je uprava devinsko-nabrežinske občine pripravila dve spoznavni srečanja z upravitelji občin Buje-Buie in Ilirska Bistrica. Srečanja se bosta vršila 6. oziroma 13. decembra, ob 19. uri v sejni dvorani županstva v Nabrežini. Udeležili se ju bodo občinski svetovalci in predstavniki kulturnih in športnih društev, ki imajo sedež v devinsko-nabrežinski občini. V srečanju z delegacijo občine Buje-Buie, ki jo bo vodil predsednik občinske skupščine Franco Cossetto, bodo udeleženci seznanjeni z gospodarskim razvojem omenjene občine, še posebej pa s turističnimi dejavnostmi ter s stanjem italijanske manjšine v bujski občini.

V srečanju z delegacijo občine Ilirska Bistrica, ki jo bo vodil predsednik občinske skupščine Ivan Bergoč, pa bodo udeleženci seznanjeni z vprašanjem očiščevanja vode v reki Reki.

»TITO, STALIN IN ZAHOD«

Na pobudo Slovenske prosvetne matice je 29.11. prof. Aleš Lokar predstavil v Trstu najnovejšo knjigo prof. Jožeta Pirjevca »Tito, Stalin in Zahod«. Knjiga je izšla pri Založništvu tržaškega tiska, pisana pa je v italijanščini. Delo obravnava zelo od blizu tudi tržaško vprašanje.

Medtem ko je Stalin potreboval mir, da bi si Sovjetska zveza lahko opomogla od vojne, je bila jugoslovanska politika uperjena v utrjevanje revolucije znotraj novih državnih meja. Istočasno pa podpirala poskuse socialne revolucije v bližnjih državah. Prav tu so se — po zatrjevanju avtorja — pričeli prvi spori, Trst pa je postal eno ključnih vprašanj. Po letu 1948, ko je Zahod drugače gledal na Jugoslavijo, je tudi tržaško vprašanje zadobilo drugačen značaj.

UMRL JE MIRO PRESL

V Izoli je v nedeljo, 1. t.m., umrl učitelj in znani prosvetni delavec Miro Presl. Star je bil nekaj nad 86 let. Pokojnik se je rodil v Bazovici. Po opravljeni domači osnovni šoli je študiral v Gorici, Tolminu in v Trstu, kjer je leta 1918 maturiral. V zadnjem letu prve svetovne vojne je bil vojak ter je med drugim v Radgoni doživel upor in je bil tudi nekaj časa zaprt. Kot učitelj je po prvi vojni poučeval na Katinari in v Bazovici. Ko je fašizem prepovedal slovenske šole, se je Miro Presl preselil v Slovenijo, kjer je poučeval v Ljutomeru in v Črnomlju.

Po okupaciji Slovenije se je vključil v Osvobodilno fronto, zaradi tega pa je moral okusiti internacijo v Moniju in Gonarsu. Leta 1944 se je vrnil na Dolenjsko in v Belo krajino ter je bil do konca vojne partizan in učitelj. Po vojni se je vrnil v rodni kraj, kjer pa je moral vse do leta 1954 čakati na službo. Tedaj je bil imenovan za ravnatelja bazovske osnovne šole.

Miro Presl je bil v povojnih letih tajnik Slovensko-hrvatske prosvetne zveze, ves čas pa je bil tudi navdušen pevec, predvsem v domačem zboru Lipa, kasneje pa v Partizanskem zboru Pinko Tomažič, kjer so ga nazadnje imenovali za častnega predsednika. Pokojnik je bil markantna osebnost ter je užival velik ugled v naši skupnosti.

Novi učni programi za osnovno šolo

Predsednik republike je z odlokom z dne 12. februarja 1985 potrdil nove učne programe za osnovno šolo, ki bodo postali veljavni v prvih razredih osnovne šole s šolskim letom 1987/88 in postopno v naslednjih razredih v štirih naslednjih šolskih letih.

Morali smo čakati celih 30 let, da smo dobili nove učne programe za osnovno šolo; vsa ta leta so bili v veljavi programi iz leta 1955. Novi tehnološki razvoj, napredek in novi način mišljenja so zahtevali tudi nove in ustreznejše programe.

Novi programi prinašajo precej novosti tako v samem ustroju kakor tudi glede predmetov. Oglejmo si najvažnejše novosti teh programov. Poudarjajo pomen, ki ga ima družina kot prva vzgojna celica in mora biti prav družina prvo izhodišče za nadaljnji otrokov umski in telesni razvoj. Šola upošteva otroka individualno, z vsemi izkušnjami in znanjem, ki ga je pridobil v domačem okolju. Verska vzgoja ni več »temelj in krona celotnega vzgojnega delovanja«, kot so poudarjali prejšnji programi. V šoli mora vladati pluralizem v mišljenju in verskem prepričanju. Zato se enako spoštujejo vsa verska in druga prepričanja. Verouk postane prostovoljen in če nekateri starši ne želijo, da njihov otrok obiskuje uro verouka, ga lahko tisto uro vzamejo iz razreda.

Novost je uvedba tujega jezika in to na drugi didaktični stopnji (III., IV. in V. razred); izbira tujega jezika je padla na angleščino, ker je to svetovni jezik, ki ga uporabljajo pri vseh trgovskih poslih z drugimi državami in tudi pri tehnologiji. Novi programi pa poudarjajo potrebo, da se na tistih področjih italijanske države, kjer je »večjezičnost že zgodovinska tradicija«, poučuje kot tuj jezik jezik manjšine, ki tam živi. (V dolini Aosta naj bi bila francoščina, na Južnem Tirolskem nemščina in v deželi Furlaniji-Juljski krajini slovenščina!) Novost, ki jo prinašajo novi programi, je tudi uvajanje računalnikov pri pouku različnih predmetov in informatiki je namenjeno mnogo prostora pri pouku matematike. Pomembno vlogo dajo novi učni programi likovnemu in glasbenemu pouku, ker »razvija otrokovo kreativnost, spodbuja otrokovo iniciativo in čut do vsega, kar je lepo in dobro«.

Osnovna šola se tudi po novih programih deli na dve didaktični stopnji: 1. in 2.

razred spadata v prvo didaktično stopnjo, 3., 4. in 5. razred pa v drugo didaktično stopnjo. Programi jasno povedo, da ta razdelitev mora ustrezati neki pedagoški logiki, upoštevati je treba otrokov razvoj, otrokovo znanje in ne leta!

V prvi didaktični stopnji je še vedno glavna »figura« v razredu razredni učitelj, ki pa sodeluje s skupino drugih učiteljev na šoli, ki mu lahko pomagajo pri didaktičnem delu v razredu in se zato uvede sistem odprtih razredov. V drugi didaktični stopnji pa se predvideva uporaba več učiteljev v istem razredu. To bodo specializirani učitelji v raznih predmetih: za glasbeno vzgojo, telesno vzgojo, tuj jezik itd. ... Seveda se tu poraja problem: bodo prišli na osnovno šolo profesorji, ki imajo fakulteto? Učitelji bodo morali prav tako imeti kako specializacijo. Ta točka je še precej nejasna in bo praksa pokazala, koliko je uspešna.

V zvezi z novimi učnimi programi se pripravlja tudi reforma osnovne šole. Iz osnutka je razvidno, da prevladuje težnja, da se šolska obveznost podaljša in da se vključi tudi zadnje leto otroškega vrtca. S petim letom bi postal otrok že šoloobvezen. Tudi o podaljšanju tedenskega delovnega urnika so različna mnenja in različni predlogi. Gotovo je, da se bo šolski urnik podaljšal, saj je že sedaj vedno več šol s celodnevnim in podaljšanim poukom. Toda to so le osnutki in dokler ni nič konkretnega, pripustimo to za drugič.

Novi programi za osnovno šolo so tu, prinašajo mnoge novosti in bodo za učitelje prava preizkušnja; vsaka novost zahteva več truda in potrpljenja. Čas bo pokazal, kako se bo odvijalo didaktično delo z novimi učnimi programi.

Marko Paulin

OBRAMBA OKOLJA IN PREMGOVNA CENTRALA

Zveza za obrambo okolja v Trzinu je razdelila na tisoče razglednic z napisi in slikami proti gradnji premogovne elektrarne državne družbe Enel, ker bi škodovala človeškemu zdravju in naravi.

Enel hoče postaviti premogovno elektrarno nekje na področju od Milj preko Tržiča do kraja San Giorgio di Nogaro. Proti tej elektrarni so se izrekle tudi številne druge organizacije.

Deželni odbor Furlanije-Juljske krajine bo sprejel sklep pred koncem januarja.

Gorica je oživela ob sv. Andreju

Ze stoletna tradicija vabi ljudi iz bližnje in daljnje okolice v Gorico v dne, ko se praznuje sv. Andreja. Da je sv. Andrej zelo priljubljen svetnik na Goriškem, pričča več dejstev, med temi tudi vas Štandrež, ki očitno nosi to svetniško ime, Andreju pa je tudi posvečenih več cerkva v bližnji in daljni okolici.

Tudi letošnji praznik sv. Andreja je bil velik dogodek za vse, ki so se ga udeležili. Gorica je bila v nedeljo tako polna ljudi, da so bile posebno središnje ulice skoraj neprehodne. Dan je bil namreč sorazmerno mil in lep, to pa je prepričalo številne ljudi, tudi iz Tržaške, bližnje Slovenije in

celo iz videmske pokrajine, da so prišli v Gorico na ogled. Stojnice in kramarji so spet spremenili Gorico v veselo in bogato sejmišče, na katerem so kupci lahko videli in kupili najrazličnejše blago. Cele procesije, posebno otrok in mladine, pa so se pomikale proti zabaviščem, kjer ni manjkalo priložnosti za smeh in za preizkušanje najrazličnejših spretnosti.

Tri dni je bila Gorica vsa v znamenju sv. Andreja. Kramarjev je bilo letos še posebno veliko, tudi nekatere trgovine so imele, kljub nedeljskemu počitku delovni dan, saj kupcev res ni manjkalo. Delovni dan pa je bil tudi za mestne redarje.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Branko Babič: »Odmevi«

V mali dvorani Kulturnega doma v Trstu so v četrtek, 28.11., predstavili novo knjigo, ki je izšla v zbirki »Črno na belem« in ki sta jo izdali Založništvo tržaškega tiska in Založba Lipa v Kopru. Gre za izbor člankov, ki jih je v raznih slovenskih listih in revijah bil objavil znani slovenski politični delavec Branko Babič. Spremljevala ga je mladi zgodovinar Boris Gombač. V uvodu avtor pravi, da je pobudo za pisanje posameznih člankov dala knjiga »Komunisti v Trstu, težavna istovetnost«, ki se je pojavila v javnosti proti koncu leta 1983.

Avtorji posameznih prispevkov v tej knjigi pravijo, da želijo obravnavati obdobje obstoja in delovanja Komunistične partije Italije, torej obdobje med dvema svetovnima vojnama, obdobje druge svetovne vojne in čas po njej. Ta razbur-

kani čas naše polpretekle zgodovine naj bi pretresali brez olepšavanja, strasti in obtoževanj za storjene »grehe«. Ponujajo torej, nadaljuje Branko Babič, miren, odkrit in stvaren dialog med akterji tistega časa in zgodovinarji, ki naj zgodovinsko objektivizira takratno dogajanje na področju Trsta in v Julijski krajini. Babič nato zavrača trditve, češ da se dialog med italijanskimi in slovenskimi komunisti še ni začel. »Že več kot 40 let se o tem pogovarjamo«, pravi Babič in takole nadaljuje: »Veliko smo se že o tem pogovarjali ob raznih okroglih mizah, ob tabornem ognju, ob številnih bitkah proti fašizmu, ki smo jih skupaj bili, na konferencah in množičnih zborovanjih po vojni, zlasti v tisku, po radiu in televiziji, v številnih publikacijah, knjigah in člankih. Dialog pa je v resnici ostajal bolj ali manj na mrtvi točki, kajti vsakdo je vztrajal na svojih izhodiščih in si ni dovolj prizadeval, da bi vsaj poskušal razumeti stališče drugega in iti po poti iskanja čimbolj objektivne zgodovinske resnice. Ker so ta izhodišča različna in ker ni želje po njihovem razumevanju, se dialog razvija v konfliktih in zavračanju nasprotnih stališč«.

Babič pravilno ugotavlja, da »imamo na eni strani veliki italijanski narod, ki je v svoji zgodovini, zlasti po narodni združitvi, čedalje bolj težil v ekspanzijo in osvajanje tujih ozemelj, oziroma podjarmljanje tamkajšnjih narodov, na drugi pa jugoslovanske narode, zlasti slovenskega, v nenehnem boju za obstanek, neodvisnost in samostojni narodni razvoj. Razumeti in upoštevati te zgodovinske razmere in razloge je pogoj za stvaren, strpen in koristen dialog«.

Knjiga objavlja najprej članek, ki je izšel konec decembra leta 1972 v Naših razgledih in ki zelo kritično ocenjuje knjigo bivšega komunističnega senatorja, Istrana Paola Seme »La lotta in Istria 1890-1954«. Sledi članek, objavljen leta 1973 v reviji Obala, kjer avtor odločno zavrača pisanje tednika Il Meridiano di Trieste o osvoboditvi Trsta. Branko Babič objavlja nato esej, ki je izšel v Primorskem dnevniku leta 1975 v zvezi s knjigo »Battaglione Alma Vivoda«. V tem članku avtor opozarja na bistveno vsebinsko razliko med italijansko rezistenco in narodnoosvobodilnim bojem jugoslovanskih narodov. Po vsebini je podoben tudi naslednji članek iz istega leta, ki je izšel v zvezi s knjigo »Porzús - I due volti della Resistenza«. Sledita izbor člankov v zvezi z dvema knjigama Instituta za zgodovino osvobodilnega gibanja v Furlaniji - Julijski krajini ter vrsta esejev, ki kritično obravnavajo italijanske spise o medvojnih dogodkih v Trstu in Julijski krajini. Zanimiv je vsekakor Babičev esej iz avgusta 1983, ki obravnava znano knjigo italijanskega tržaškega komunističnega voditelja Vittoria Vidali »Ritorno alla città senza pace: Il 1948 a Trieste«. Babič je v tem eseju zelo piker in se iz njegovega pisanja morda le preveč pozna, da ne more pozabiti dejstva, da je v tistem letu Vidali izšel v Trstu kot zmagovalac v boju s predstavniki slovenske, oziroma jugoslovanske komunistične partije. Zadnji Babičev esej obravnava že omenjeno knjigo, ki je izšla oktobra 1983 in ki se tiče obstoja ter delovanja Komunistične partije Italije na območju Trsta in v Julijski krajini.

Knjiga »Odmevi« je vsekakor dragoceno pričevanje človeka, ki je bil eden glavnih akterjev v političnem dogajanju med vojno in po vojni na Primorskem, zaradi česar pomeni knjiga tudi pomemben prispevek k spoznavanju tedanjega časa.

Knjigo je po osnutku Andreja Pisanija opremil Graficenter v Trstu, natisnila pa jo je tiskarna Grafica Goriziana v Gorici. Stane 11 tisoč lir.

NOVI KNJIGI ALOJZA REBULE

V prostorih Društva slovenskih izobražencev v Trstu so v ponedeljek, 2. t. m., predstavili novi knjigi pisatelja Alojza Rebule. Prva je izšla pri mladinski reviji Ognjišče v Kopru in vsebuje šest iger z religiozno tematiko; ena od iger — »Savlov demon« — je dala naslov celotni knjigi. Druga knjiga pa ima naslov »Oblaki Michigana« in je dnevnik, ki ga je avtor pisal pred 10 leti med enomesečnim bivanjem v Kanadi in Združenih državah. Dnevnik je izdala celovška Mohorjeva družba v sodelovanju s tržaško revijo Mladika.

Obe knjigi je številni publiki predstavila prof. Ester Sferco, pisatelj Rebula pa je v sproščeni besedi prikazal ozadja in okoliščine ob nastajanju obeh del.

PREDAVANJE O DEDIŠČINI CIRILA IN METODA

Narodna in študijska knjižnica v Trstu ter Institut za slovansko filologijo tržaške univerze sta v ponedeljek, 2. t. m., priredila predavanje o sv. Cirilu in Metodu med Slovenci, ki ga je imel prof. Janez Zor z ljubljanske univerze. Predavatelj je orisal zgodovinsko obdobje, v katerem sta delovala sveta brata, ter njuno vlogo pri širjenju slovanskega bogoslužja. Glavni del svojega izvajanja pa je posvetil proučevanju glagolitskih dokumentov, ki so jih odkrili na slovenskih tleh — teh je že okoli sto — ter skušal predvsem odgovoriti na vprašanje, ali je obstajala kontinuiteta slovanskega bogoslužja od Metodovih časov do poznega srednjega veka in še preko, ko so omejeni dokumenti nastali.

Iz analize je predavatelj sklepal, da se je glagolica razširila v Slovenijo z južnoslovanskega območja in da o kakšni neposredni povezavi z visokim srednjim vekom ni mogoče govoriti, čeprav je na slovenskih tleh ostal vedno zelo živ spomin na delo Cirila in Metoda.

SMRT ANGLEŠKEGA KNJIŽEVNIKA

V angleškem mestu Hull je po nekajmesečni bolezni umrl znani pesnik in pisatelj Philip Larkin. Imel je 63 let. Zaslovel je kot predstavnik angleške pesniške skupine »Gibanje«. V pesmih opisuje občutke osamljenosti in odtujenosti sodobnega človeka v svetu, ki ga obdaja. Pisal je tudi satirične in ironične romane o sodobni družbi.

O zadnji številki »Nove revije«

Prostor namenjen poeziji so v zadnji, po običaju dvojni številki Nove revije, zapolnile pesmi Iva Svetine, Franca Lainščke-Ferija, in Mete Kušar, krajše prozne prispevke pa so prispevali Marjan Rožanc, Lela B. Njatin in Marjeta Jeršek. Milan Jesin je prispeval radijsko igro z naslovom Koloratura.

Ferdinand Miklavc je prispeval prevod alegorične črtice Danila Kiša z naslovom Simon hudodelec, ki jo avtor predstavi kot »variacijo na temo ene od gnostičnih legend«. Čeprav avtor trdi, da je vsaka podobnost njegove alegorije s čimerkoli zgolj naključna, ne pozabi navesti: »Stalin in njegovi podaniki vedno lažejo, v vsakem trenutku, ob vsaki priložnosti; in ker vedno lažejo, niti ne vedo več, da lažejo. Diktatura proletariata: strašna prevara. Spontanost množice: skrbna organizacija. Novi človek: pradedna gorila. Kultura: nekultura. Genialni voditelj: zabit trinog...«

Taras Kermavner je prispeval literarno-kritični esej ob Snojevi pesniški zbirki Zalostinke za očetom in očetnjavo, Aleksander Zorn je podal oceno avtobiografskega opusa Marjana Rožanca, Tine Hribar pa je kritično obdelal Kermavnerjevo zadnjo knjigo Sreča in gnus, za katero je avtor dobil Prešernovo nagrado. Andrej Inkret objavlja prispevek, ki ga je posredoval na mednarodnem slavističnem simpoziju »Obdobje socialnega realizma v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi«, ki je bil v Ljubljani junija le-

tos. Prispevek nosi naslov Aksiološki vidik v Potrčevi dramski trilogiji o Kreftih. Vasja Predan je pripravil zapis o slovenskih dramskih gledališčih v sezoni 1984/85, Dane Zajc pa esej z naslovom Varuhi tradicije, v katerem avtor prosto razpleta misli na temo opičjega kraljestva, kot ga je naslikal Jože Ciuha.

Marko Uršič, Ivan Urbančič in Matjaž Potrč so pripravili prispevke, uravnane na enotno temo — o paradoksu. Izhodišče njihovih razmišljanj je Hofstadterjeva knjiga Gödel, Escher, Bach, ki predstavlja literarno-filozofski izziv moderni logiki oziroma znanosti sploh.

Nova revija tudi v tej številki nadaljuje s ponatiskovanjem Kocbekovega dnevnika in predvojnne korespondence med Dušanom Kermavnerjem in Jušem Kozakom. Sledi pogovor s Francetom Križajem, magistrom komunikologije, ki govori o svojih upih in razočaranjih v sodelovanju pri gradnji jugoslovanske samoupravne družbe.

France Bučar je prispeval esej z naslovom Narodna sprava kot prepovedana tema, v katerem ugotavlja, da leninizem ni bil ideologija Osvobodilne fronte, da je bila slednja sestavljena iz delavcev, kmetov in srednjih slojev in kot taka politično heterogena. Po Bučarjevem mnenju je leninizem kot receptura za osvoboditev oblasti uspešen, potem pa odpove, ker so problemi sodobnih, visoko kompleksnih družb težji

dalje na 8. strani ■

IDEOLOGIJA NAD SLOVENCMI

■ nadaljevanje s 3. strani

slovenske zavesti postaja vse težja in številni slovenski ljudje se je odrešijo na ta način, da opustijo svoj jezik in se zavestno potujčijo.

S tem pa so ideologije dosegle svoj namen. Zasejale so seme, ki je klilo, sami slovenski »odrešitelji« so ga zalivali in sedaj žanjejo, kar je bilo zasejano. Namreč to, da se slovenski ljudje v velikem številu odločajo proti svojemu poreklu in se potujčujejo. S tem je problem na svoj način rešen.

Razkrivanje ideologij v strokovnem pisanju je tvegano in zamudno. Kdor razkrije, da je bila stvarnost drugačna, tvega, da ga radi ugriznejo tisti, ki so doslej ideološko stvarino nekritično ponavljali in se čutijo sedaj v svojem ugledu prizadete. Ponavljanje tistega, kar so že drugi omenjali, vzbuja namreč vtis, da gre za nekaj »gotovega«, »preverjenega« in povrh vsega ne terja posebnega miselnega napa. Zlasti še sklicevanje na to, kar so povedali tuji pisci, naj bi slovenskemu človeku pričaralo vtis resnosti in gotovosti. Ponavljalci se ne vdajo tudi potem, ko spoznajo zgrešenost svojih stališč. Zakaj, če je bilo doslej tako, pa naj bo še naprej. In tako postanejo zgrešene trditve »dejstva«.

Kdo bi šel danes npr. menjavati turško besedo »top« v slovenščini za normalni evropski kanon? Svoj čas vneti »jezikoslovec«, ki je to besedo zanesel v slovenščino od bratskih južnoslovenskih narodov, ni pomislil, da je izraz lahko turški, sicer bi kaj takega ne napravil. V slovenskem knjižnem jeziku je takšnih posegov še več, posebno ko gre za čiščenje dozdevno nemških besed.

Polresnice so glavno orožje ideologij in jih je težje zavrniti kot prave potvorbe. Omogočajo široko manipuliranje dejstev in prenašanje res-

ničnosti. Ze sprejem krščanstva pri Slovencih sistematično označujejo kot nemški jarem, izgubo slovenske samostojnosti ipd. Resnica pa je, da so Karantanci, Slovenci, prav s prejemom krščanstva vstopili v evropsko zgodovino in v njej ostali. Ta sprejem je bil nujen; narodi namreč, ki so krščanstvo zavrnili, so izginili iz zgodovine. Ob prodirajočem islamu, ki si je podredil že vso Španijo, poganstvo ni moglo obraniti Evrope, marveč samo krščanstvo.

In v tem pogledu se kaže tudi prava podoba križarskih vojn. Islam je osvojil vso krščansko severno Afriko, poleg Palestine, in ogrožal samo Evropo. Kljub temu naj bi bili osvajalci in napadalci križarji, muslimanski svet pa menda miloljubni?

Prostovoljna vključitev v univerzalno krščansko kraljestvo in frankovsko Sveto rimsko cesarstvo je dajala Karantaniji v resnici položaj politično samostojne evropske kneževine, na ravni ostalih pod vzhodnofrankovsko krono. Teh prvotnih kneževin je bilo pet: Bavarska, Švabska, Saška, Frankovska in Karantanija. V njih je vladalo plemstvo, ki seveda ni bilo nacionalno, marveč del evropske vodilne družbe. Lažna je trditev, da smo imeli Slovenci »nemško« plemstvo. Bilo je po izvoru mešano, kakor povsod drugod po Evropi.

To vladajoče plemstvo po slovenskih deželah je tudi govorilo in čutilo slovensko. Ni namreč res, da je bilo zadnje ustoličenje v slovenskem jeziku leta 1414. Tedaj je bil le zadnjič uporabljen kmečki obred. Ustoličevanje se je nadaljevalo v poklanjanju ob Vojvodskem stolu, zatem v deželni dvor v Celovcu. Vedno le v slovenskem jeziku in zadnjič Karlu VI. leta 1728. Ta okoliščina je v slovenskih zgodovinskih knjigah sistematično zamolčana.

Med najbolj razširjene polresnice oz. laži spada trditev, da Slovenci nismo zgodovinski narod. Da bi ideologi tej trditvi dali videz verjetnosti, prikazujejo ustoličevanje kot folklorno in ne kot ustavnopravno dejanje, ki je vladarju dalo izvršno oblast v deželi. Karantanija pa je kot prvotna kneževina bila podlaga same avstrijske državnosti, ker bi se sicer v vzhodne Alpe razširila Bavarska s svojimi krajinami.

Sistematično so nadalje zamolčane tudi slovenske zmage nad Turki. Slovenci so jih večkrat porazili, odločilno pa skupaj z nekaj hrvaškimi vojščaki pri Sisku leta 1593. pod poveljstvom generala Andreja Turjaškega.

Naštevati bi lahko še naprej, vendar pa teh nekaj primerov že dovolj jasno kaže, kako usodno so ideologije zmanipulirale za svoje namene slovensko zgodovino in sploh vsa pojmovanja o slovenskem narodu. Nove trditve bi pač prizadele prestiž tistih, ki so doslej ideološke potvorbe namerno ali pa lahkoverno ponavljali. Tako je grda podoba slovenstva postala že nova ideologija, za katero se skriva bojazen za izgubo ugleda številnih nekritičnih ponavljalcev. In ker vprašanje vesti za današnje čase ni nikakršen problem, se v ideoloških strukturah, ki pogujejo mišljenje Slovencev, nič več ne premakne.

Prav v tem pojavu pa se očituje, kako obupno zastarelo in zakompleksirano je današnje mišljenje slovenske javnosti, kot ga razglašajo »opinion leaders« z vedno istimi nameni. V skrajno vtesnjenih ideoloških strukturah si zato posamezni energični duhovi iščejo izhoda z izživljanjem v suhoparnem internacionalizmu, svetovljanstvu, posnemanju amerikanizma in zakasneli avantgardi, romantiki safarijev ipd. Ob vsej navidezni razgledanosti in naprednosti, da bi bili vstric s svetom, pa se duhovi doma ne morejo izkopati iz stoletne mreže ideologij in se zavesti stvarnosti.

j š

DUŠAN ČERNE

Zakaj smo in ostanemo Slovenci

IV.

Slovenstvo je skupek pridobitev in dobrin, ki smo jih Slovenci dosegli na vseh področjih (na kulturnem, civilizacijskem, gospodarskem, političnem, socialnem itd.) in so več ali manj izraz slovenske narodne individualnosti. Pojem slovenstva vključuje predvsem naš slovenski jezik, našo miselnost, naše živo slovensko čustvovanje in hotenje. Značilne lastnosti slovenskega uma, čustva in volje so dobile najlepši izraz v številnih književnih stvaritvah, s katerimi so naši pisatelji in pesniki, na primer Prešeren, Levstik, Cankar, Župančič, obogatili naše slovstvo. Slovenstvo je dalje razpoloženje, ki ga vsebujejo skladbe naših velikih glasbenikov, Gallusa, Lajovica, Kogojca, Kozine, Arniča in drugih ter znamenita dela naših upodablajočih umetnikov, na primer Tominca, Kavčiča, Langusa, Jakopiča, Groharja, Jame, Jakca, Miheliča, Spacala, Debenjaka, Zajca, Dolinarja, Plečnika in tako dalje. V slovenstvo spadajo tudi izsledki naših svetovnoznanih znanstvenikov Vege, Štefana, Vidmarja, Peterlina, dalje filozofska in estetska spoznanja in dognanja naših Ušeničnikov, Prijatelja, Vebra, Josipa Vidmarja, dela gospodarstvenikov in sociologov, kot Gosarja, pravnikov kot Dolenca itd. itd. Skratka, slovenstvo obsega vse tiste duhovne vred-

note, s katerimi so obogatili slovensko kulturo naši umetniki, znanstveniki in preroditelji. Slovenstvo se dalje očituje tudi v naši vzgoji, to je v omiki in oliki, ki jo je oblikoval naš Anton Slomšek, s svojo društveno dejavnostjo pa razširil med najširše plasti ljudstva naš veliki Janez Ev. Krek. Slovenstvo se kaže tudi v zgodovinski zavesti, da smo rasli in da rastemo na tem koščku prelepe zemlje v skupnem delu, trpljenju in veselju ter v boju proti razdiralnim silam prirode in še bolj proti razkrajalnemu nasilju nekaterih sosedov.

Toda naši predniki nam niso izročili samo velikega kulturnega in civilizacijskega bogastva, temveč so nam zapustili tudi dediščino gmotnih dobrin, brez katerih bi se naša duhovna last sploh ne mogla razviti. Te dobrine so ustvarili v potu svojega obraza naš kmet, delavec, obrtnik in meščan. Pridno, umno in vztrajno so naši predniki obdelovali zemljo ter izkoriščali njena bogastva. Divje in neobljudene gošče in puščave so spremenili v pravcati zemski raj, ki se razprostira pod Triglavom, Karavankami in Gorjanci. Z brezprimerno pridnostjo in vztrajnostjo so se naš kmet, delavec in obrtnik takorekoč dan in noč mučili po svojih njivah, gozdovih, rudnikih in delavnicah ter z uporabo sodobnih sredstev polagoma dvignili naše gospo-

darstvo na zavidljivo višino. Danes imamo na Slovenskem vzorne kmetije, nasa-de, gozdove, imamo bogate industrijske naprave, rudnike in druge objekte, ki so živa priča o iznajdljivosti, podjetnosti in življenjski sili našega ljudstva.

Iz omenjenega je razvidno, da pojem slovenstva obsega velike duhovne in gmotne dobrine.

KAKO GOJIMO SLOVENSTVO

Slovenstvo gojimo:

1. s tem, da skrbno čuvamo svoj materini jezik in se dobro seznanimo z domačo kulturo. Iz zgodovinske in vsakdanje izkušnje vemo, da z jezikom dejansko narodnost stoji in pade. Jezik je izraz naše narodne individualnosti. Saj je umotvor, pri ustvarjanju katerega so sodelovali vsi člani naroda. Ze po svojih glasovih, po skladnji in ustroju je izraz narodove duše. V njem je zapisana zgodovina rodu, ki ga govori, od pradavnine do današnjih dni. Vse, kar želi narod povedati resnično svojega, intimnega, mora povedati samo v občilu, ki si ga je ustvaril sam v skladu z zakoni svojega duha. Zato je jezik nenadomestljiv. Zaradi teh popolnoma življenjskih razlogov je jezik vsem zavednim in kulturnim narodom svetinja. Greh zoper jezik je greh zoper narodnost. In ker ga je po zakonih usode ustvaril Bog, ga more in sme uničiti samo usoda in nihče drugi.

Ker je jezik najznačilnejši izraz naše osebnosti, smo ga dolžni rabiti povsod, kjer se le da. Dolžni smo ga gojiti doma in v

O ZADNJI ŠTEVILKI

»NOVE REVIJE«

■ nadaljevanje s 6. strani

kot sam projekt osvojitve oblasti. Narodna sprava naj bi tako bila, po Bučarju, vrnitev na temeljni program Osvobodilne fronte in opustitev leninizma, to je vrnitev h Kardeljevi nekdanji ideji o koaliciji različnih strank v okviru enotne ljudske fronte.

Bučarjevemu prispevku sledi zapis Spomenke Hribar, pobudnice polemike o narodni spravi v slovenski javnosti, ki predstavlja odgovor na »tovariško kritiko aktiva komunistov Fakultete za sociologijo, politologijo in novinarstvo v Ljubljani«, kjer je slednja zaposlena.

Kosta Čavoški je pripravil Preliminarno poročilo o zlorabi psihiatrije v politične namene, v katerem razgrinja več primerov storilcev političnih kaznivih dejanj, ki so že dolga leta v jugoslovanskih psihiatričnih bolnišnicah povsem odvisni od proste presoje psihiatrov, kdaj naj bi bili zdravi in kot taki odpuščeni iz bolnic. Iz poročila izhaja, da naj bi bili med tako imenovanimi bolniki nekateri tudi povsem zdravi, drugi pa ne tolikanj bolni, da bi morali biti dolga leta v psihiatričnih bolnišnicah.

Milan Apih, nekdanji sodelavec Aleksandra Rankoviča, je pripravil zapis o nekdanjem šefu jugoslovanske tajne policije, v katerem izraža domnevo, da je bila Rankovičeva afera le strelovod, ki je služil za kritje drugim silam, ki so stale izza njega. Kot ponavlja prinaša zadnja »Nova revija« tudi več polemičnih zapisov in različnih dokumentov.

NOVA OLJARNA

V Industrijski coni v Trstu bo Kmetijska zadruga odprla v soboto, 7. t. m., novo oljarno. Slovesnost odprtja bo sovpadala s 40-letnico Kmetijske zadruga.

javnosti, s poslušanjem domačih radijskih in televizijskih sporedov, s čitanjem domačih knjig, listov in ilustracij, v zasebnih razgovorih, v društvenem življenju in pri zabavah. Raba tujega jezika v službi in okolju ne sme ubijati v nas materinščine in nas dovesti do zanemarjanja narodnega jezika.

Z materinskim jezikom je tesno povezana domača kultura. Kultura je za jezikom drugi najpomembnejši izraz narodne samobitnosti. V njej se bolj kot v katerikoli drugi panogi zrcali duševnost naroda. Kultura je odločilna moč v bojih med narodi, v katerih ne gre za fizično iztrebitev. Narod, ki ima višjo kulturo, mora zmagati, kajti kultura je privlačna in zavojevalna moč. Narod je le toliko časa odporen pred tujim vplivom in le toliko časa resnično živi, dokler je kulturno tvoren. Na osnovi vseh teh dejstev, bi se skoraj rekelo, da je kultura pglavitna in osrednja vsebina narodovega življenja. Kajti duhovni napor je pglavitna vsebina vsega življenja.

Toda kultura izpolnjuje svoje poslanstvo le, če je razširjena in zakoreninjena med ljudstvom. Zato je ena naših glavnih dolžnosti, da se z njo seznanimo in vanjo poglobimo. Predvsem se mi zdi važno, da bi vsak izmed nas moral dobro poznati domačo zgodovino in zemljepis naše domovine. Dalje bi morali vzljubiti našo narodno pesem ter se poglobiti v dela naših glavnih pisateljev in pesnikov. Izkoristiti bi morali vsako priložnost, da se po radiu ali na koncertih seznanimo s skladbami naših

COSSIGA JE BIL V NEAPLJU

Predsednik republike Cossiga je bil na dvodnevem obisku v Neaplju. Ob prihodu je poudaril, kako ni prišel v mesto, da bi jok ali tolažil, marveč da bi zbral obveznosti za boj in za izziv glede bodočnosti Neaplja.

V Neaplju — je dodal Cossiga — je treba odpraviti razne neznosne pojave, kot so kriminal, brezposelnost, pomanjkanje stanovanj ter pomanjkljivosti glede šolskih struktur in javnega zdravstva. Cossiga je tudi obiskal jetnišnico za mladoletne v Nisidi, kjer se je pogovarjal z mladinci. Zanimal je, da bi bil Neapelj dom zločina ter je mesto označil samo za kraj trpljenja zaradi zločinov.

ŽIČNICE NA TRIGLAVU NE BO

Na Triglav bo še dalje treba hoditi peš. Planinci Slovenije so namreč proti temu, da bi do vrha največje slovenske gore vozile žičnice. Svoje stališče utemeljujejo s prepričanjem, da bi množično obiskovanje gorá pretirano onesnaževalo okolje. Sprva so bili planinci načrtu o žičnicah na Triglavu naklonjeni, zdaj pa so na svojem običnem zboru svojo privolitev preklicali.

DRUGA PRESADITEV SRCA V VIDMU

Zdravniška ekipa, ki jo vodi prof. Meriggi, je pred dnevi v Vidmu izvedla že drugo presaditev srca v pičlih šestih dneh. Novo srce so presadili 18-letnemu Francecu Calle iz Agrigenta, ki so ga bili s posebnim letalom pripeljali s Sicilije v Vidmo. Zdravniki zatrjujejo, da je pacient dobro preстал operacijo.

najboljših glasbenikov ter da si na razstavah, v galerijah ali pa vsaj v albumih ogledamo dela naših umetnikov. Toda naša kultura ni samo književnost, glasba in umetnost. Zašel bi predaleč, če bi poskusil našeti vse panoge, kjer se javlja slovenska kultura. Naša dolžnost je, da se dobro seznanimo vsaj z njenimi najvažnejšimi vrstami, ter zlasti s panogami, ki so v zvezi z našim strokovnim in poklicnim delom.

GOJIMO SLOVENSKI ZNAČAJ!

2. Slovenstvo bomo gojili tudi s tem, da si vzgojimo značaje v skladu z individualnostjo naroda, za katero ima vsak poedinec neko predispozicijo. Vsak Slovenec bi moral potemtakem poglobiti v sebi človečnost (humanost), čut za demokratičnost, svobodoljubje, socialno pravičnost, za odgovornost in požrtvovalnost, za miroljubnost, združeno z upravičeno borbenostjo, smisel za skromnost, organizacijo in pridnost. Dalje bi morali v sebi še bolj oplemeniti naše lirično čustveno razpoloženje. S posebno ljubeznijo bi morali v sebi gojiti navezanost na domačijo in naravo. In končno bi si morali prizadevati, da bi v sebi vsestransko razvili svoje umske sposobnosti.

In ker ima vsak narod kakor poedinec, poleg dobrih slabe lastnosti, bi se moral vsak član truditi, da te napake odpravi, ali pa da jih preusmeri v dobro, kjer je le možno. Zato bi morali našo tradicionalno politično zagrizenost brzdati s strpnostjo, partikularizem preusmeriti v težnjo po

Pisma uredništvu:

Spoštovani g. urednik!

Novemu devinsko-nabrežinskemu županu Bojanu Brezigarju, Vam osebno, občinski sekciji Slovenske skupnosti in vsem Slovencem, čestitam ob velikem uspehu, ki ste ga združeni v edino slovensko stranko — Slovensko skupnost — dosegli z vztrajnim, preudarnim ter narodu zavezanim delom!

Kolikor je bilo mogoče, sem spremljal prizadevanja, kako izrabiti ugoden izid zadnjih občinskih volitev za doseg položaja, s katerega je moč popolneje služiti slovenstvu na Krasu in obali Lepe Vide... in prepričan sem, da nisem edini, ki se daleč v širokem svetu veseli z vami. Razdalje, meje, nazori, ideologije nas ne morejo ločiti — slovenstvo je eno samo, nedeljivo!

Devinsko-nabrežinski Slovenski skupnosti, pri uresničevanju njenega poslanstva ter opravljanju nove, pomembne in odgovorne naloge, želim kar največ uspeha.

Rudi Merljak

Čestitki in dobrim željam se pridružuje tudi Mara Merljak — slovenska učiteljica v Porurju!

... Naj kdor koli kdaj te vpraša,
kdo živi na zemlji tej,
vedi: zemlja ta je naša,
tvoji dedi spijo v njej,
zanjo bori se naprej!

(I. Gruden)

Essen (Zah. Nemčija), 26. vinotoka 1985.

G. Merljaku se zahvaljujemo za prijazno pismo in smo njegovo prirčno sporočilo že posredovali županu Brezigarju in Slovenski skupnosti v Nabrežini, hkrati se mu oprostamo za zamudo pri objavi pisma.

(Ured.)

skupnosti, se iznebiti občutka manjvrednosti ter krotiti nagnjenje do pijančevanja.

Vsa ta prizadevanja spadajo v okvir oblikovanja naše osebnosti, ki se more izoblikovati le, če bo odražala individualnost naroda.

3. Slovenstvo bomo gojili ne samo s tem, da ohranimo bogato dediščino, ki smo jo prejeli od prednikov, temveč tudi s tem, da jo po svojih sposobnostih in zmožnostih izpopolnjeno predamo zanamcem. Torej vsakdo je dolžan, da ustvarja gnotne in duhovne dobrine, ki pospešujejo razmah slovenske skupnosti. Predvsem pa smo dolžni, se z vsemi sredstvi zavzemati, da bo slovenska zemlja ostala v slovenski lasti. Zemlja je za narod pogoj njegovega obstoja ter hkrati njegov dom. Iz tega sledi, da moramo slovensko dediščino tudi braniti, ko nam jo kdo skuša uničiti. In prav to si z vsemi sredstvi prizadevamo naši na šovinizmu bolni sosede. Ne zadovoljujejo se s tem, da nas odpravijo od politične uprave na naši zemlji, temveč nas skušajo na zvit način tudi gospodarsko onemogočiti. Na takšno ravnanje mora vsak zdrav organizem odločno reagirati. Da pa bo naša obramba čimbolj učinkovita, mora vsak Slovenec razviti v sebi borbenega duha. Ko gre za pravico in resnico, bi zlasti mladinec in mladinka ne smela oklevati. Zavest, da se borimo za veliko in sveto stvar, ki temelji na etničnih načelih, nas mora vse prešinjati, da pogumno vztrajamo v tem težkem in neenakem boju Davida z Goljatom do pravične zmage!

(Dalje)